

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA
REPUBLIC OF KOSOVA

KOMUNA E LIPJANIT
OPŠTINA LIPLJAN
MUNICIPALITY OF LIPJAN

Na osnovu člana 12 i 17 Zakona o Lokalnoj Samoupravi Br.03/L-040, Službena Novina Republike Kosova br. 28 dt. 4 juni 2008 i članovi 9 i 20 Statuta Opštine Lipljan 15Br.110-78095 dt. 24.12.2021, Skupština Opštine na sednici održano dana 28.06.2024, nakon razmatranja predlog Odluke Predsednika Opštine, usvojio:

**ODLUKA
ZA USVAJANJE AKCIONOG PLANA I STRATEGIJE ZA PRAVA OSOBE SA
OGRANIČENO SPOSOBNOSTI U OPŠTINI LIPLJAN 2024-2027**

Član 1

USVAJA SE ,Akcioni Plan i Strategije za prava osobe sa invaliditetom u Opštini Lipljan 2024-2027.

Član 2

Sastavni deo ove odluke je Akcioni plan za osobe sa invaliditetom u opštini Lipljan 2024-2027 i Strategija za prava osoba sa invaliditetom u opštini Lipljan 2024-2027.

Član 3

Za sprovođenje ove Odluke stara će se Direkcija za Zdravstvo i Socijalnu Zaštitu Opštine Lipljan.

Član 4

Odluka stupa na snagu 7 dana nakon objavljivanja na websajt Opštine.

Br. 15-016/01-31049
Lipljan 28.06.2024

SKUPŠTINA OPŠTINE LIPLJAN

Predsedavajući Skupštine
Daut Azemi

REPUBLIKA E KOSOVËS

REPUBLIKA KOSOVA

REPUBLIC OF KOSOVA

KOMUNA E LIPJANIT

OPŠTINA LIPLJAN

MUNICIPALITY OF LIPJAN

OPŠTINA LIPLJAN

STRATEGIJA ZA PRAVA OSOBA SA OGRANIČENO SPOSOBNOSTI U OPŠTINI LIPJAN 2024-2027.

Lipljan, 2024

Sadržaj

Govor Predsednika.....	3
Spisak skraćenica.....	4
Hvala.....	5
Izvršni sažetak.....	6
1. Predstavljanje.....	6
2. Metodologija.....	7
3. Pozadina.....	7
SVOT ANALIZA.....	10
4. ANALIZA GLUMACA.....	10
5. Vizija, misija i strateški ciljevi.....	11
6. PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE.....	15
7. REFERENCE.....	15
8. Aneks 1, Akcioni plan za osobe sa ograničeno sposobnosti	15

Govor Predsednika,

Opština Lipljan je posvećena obezbeđivanju potpunog uključivanja osoba sa ograničeno

sposobnosti u društveni, ekonomski i institucionalni život, bez obzira na pol, etničku pripadnost i religije.

Strategija za osobe sa ograničeno sposobnosti je ozbiljno ograničeno koje ima za cilj stvaranje okruženja koje garantuje jednake mogućnosti i puno poštovanje prava osoba sa invaliditetom.

Naša saradnja i posvećenost stvaranju inkluzivnog i inkluzivnog okruženja su u suštinu ove strategije i naše filozofije upravljanja.

Vaš,

Imri AHMETI

Predsednik Opštine Lipljan

Spisak skraćenica

GAS Glavni Administrativni Službenik

SO Skupština Opština

OOS Osobe sa ograničeno sposobnosti

DZSZ Direkcija za Zdravstvenu i Socijalnu Zaštitu

ODO – Opštinske Direkcije Obrazovanja

DPUMM Direkcija za Planiranje, Urbanizam i Zaštitu Životne Sredine

DJU Direkcija za Javne Usluge

DI Direkcija Infrastrukture

DO Direkcija Administracije

CSR Centar za Saocijalni Rad

MULS Ministarstvo Uprave Lokalne Samouprave

OCD Organizacije Civilnog Društva

HANDIKOS Udruženje Paraplegičara i Dece sa Paralizom Kosova

OOOS Organizacija za Osobe sa Ograničeno Sposobnostima

NO Nevladina Organizacija

GCPM Glavni Centar Porodične Medicine

CPM Centar Porodične Medicine

APM Ambulanta Porodične Medicine

ASK Agencija za Statistiku Kosova

MZ Ministarstvo Zdravstva

MONTI Ministarstvo Obrazovanje, Nauke, Tehnologije i Inovacija

MŽSPP Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture

MPŠRR Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja

MULS Ministarstvo Uprave Lokalne Samouprave

MP Ministarstvo Pravde

MFRT Ministarstvo Finansija, Rada i Transfera

KDU Kancelarija za Dobro Upravljanje

NSPOIRK Nacionalna Strategija za Prava Osoba sa Ograničeno Sposobnosti u Republici Kosovo 2021-2023.

SSUOL Strategija za Socijalno Uključivanje za Opštinu Lipljan 2022-2024

PRDL Plan Rada za Prava Deteta Opštine Lipljan 2024-2026

APPOOSRK Akcioni Plan za Prava Osoba sa Ograničeno Sposobnostima u Republici Kosovo 2021-2023

SBO Srednjoročni Budžetski Okvir

JLPZD Jedinica za Ljudska Prava i Zaštitu od Diskriminacije

KPOOS Konvencija o Pravima Osoba sa sa Ograničeno Sposobnostima

SZO Svetska Zdravstvena Organizacija

PRPDOL Plan Rada za Prava Deteta Opštine Lipljan 2024-2026

APTOL Akcioni Plan za Transparentnost Opštine Lipljan 2023-2027

OPIOL Opštinski Plan Integriteta Opštine Lipljan 2023-2026

LOAPOL Lokalni Omladinski Akcioni Plan Opštine Lipljan 2022-2024

TRPOL Trogodišnji Rezidencijalni Program Opštine Lipljan 2022-2025

ZAHVALNOST

Strategija i akcioni plan za prava osoba sa ograničeno sposobnosti za opštinu Lipljan 2024-2027 izrađen je u bliskoj saradnji sa Udruženjem osoba sa Daunovim sindromom Kosova i podržan je od strane UNICEF-a, u partnerstvu sa USAID-om u okviru projekta „Jačanje kvaliteta integrisanih, efikasnih i održivih usluga za decu i adolescente sa intelektualnim invaliditetom“ i podržan je od strane Misije OEBS-a na Kosovu.

Poseban doprinos je dala radna grupa koju je formirao Predsednika Opštine, koju čine predstavnici kabineta gradonačelnika i nadležnih službi, kao i predstavnici civilnog društva, analizirajući stanje, identifikujući resurse i nadležnosti, potrebe i izvodljive strateške ciljeve. i njihovo raščlanjivanje na konkretne aktivnosti predviđene budžetom kao i određivanje odgovornih institucija i rokova za implementaciju.

Opština Lipljan zahvaljuje se UNICEF-u, Misiji OSBE-a na Kosovu, USAID-u, Udruženju sa Daunovim sindromom Kosovo, članovima radne grupe, OCD i građanima koji su aktivno učestvovali na stolovima i javnim diskusijama na odličnoj podršci i saradnji.

Hartimin i këtij dokumenti është shumë i rëndësishëm ngase synon avancimin e mirëqenies sociale, gjithë përfshirjen në arsim, informimin, sigurimin e qasjes në shërbime dhe infrastrukturë publike si dhe avancimin e mëtutjeshëm të shërbimeve shëndetësore për personat me aftësi të kufizuar të cilët jetojnë ose marrin shërbime në Komunën e Lipjanit.

1. Izvržne obuhvaćenje

Strategija za prava osoba sa ograničeno sposobnosti u opštini Lipljan 2024-2027 uključuje širok plan delovanja za obezbeđivanje punog uključivanja osoba sa ograničeno sposobnosti i zaštitu njihovih prava.

Ukratko, ovaj dokument će obuhvatiti istraživanje i identifikaciju potreba osoba sa ograničeno sposobnosti, razvoj i unapređenje opštinskih usluga i infrastrukture za rešavanje ovih potreba, kao i promociju njihove inkluzije i prava u društvu.

U nastavku, Strategija će uključiti mehanizme za praćenje i evaluaciju njene implementacije kako bi se osiguralo da se glavna svrha, ciljevi i predviđene aktivnosti efikasno ostvare.

Cilj Strategije za prava osoba sa invaliditetom u opštini Lipljan 2024-2027 je da obezbedi ravnopravno i inkluzivno okruženje za osobe sa ograničeno sposobnosti. Ovo uključuje garantovanje jednakih prava, poboljšanje pristupa uslugama i jednakih mogućnosti u svim sferama života, uključujući, ali ne ograničavajući se na, zdravstvo, obrazovanje, zapošljavanje i druga osnovna ljudska prava.

Konačno, glavni cilj je promovisanje, unapređenje i omogućavanje i zaštita pune inkluzije i integracije osoba sa ograničeno sposobnosti u društveni i ekonomski život.

2. Ulaz

Strategija za prava osoba sa ograničeno sposobnosti 2024-2027 je prioritetni strateški dokument opštine Lipljan koji je izrađen i usmeren prema potrebama osoba sa ograničeno sposobnosti.

Ovaj dokument ima za cilj da izgradi resurse i kompetencije, mehanizme i infrastrukturu za stvaranje mogućnosti za osobe sa invaliditetom da podjednako iskoriste svoje sposobnosti.

Ova strategija gradi na drugu nameru, napredniji i sveobuhvatniji način obezbeđivanja održivih rešenja za sve osobe bez razlike i obezbeđuje poboljšanje pristupa administrativnim i javnim uslugama, infrastrukturi, zdravstvenim uslugama, obrazovanju i adekvatnom pristupu socijalnim i porodičnim uslugama.

Dalje, kroz izgradnju dijaloga i komunikacije, povećanje pristupa informacijama, kao i prikupljanje i koordinisano upravljanje podacima, ova strategija ima za cilj da dalje unapredi učešće osoba sa ograničeno sposobnosti u donošenju odluka i aktivno učešće u društvu.

Za razvoj i sastavljanje ovog dokumenta organizovane su radionice, konsultacije i javna slušanja, prilozi su dobijeni od stručnjaka i predstavnika opštinskih institucija iz oblasti socijalnih usluga, zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja, infrastrukture i predstavnika organizacija civilnog društva.

Sastavlje ove strategije i Akcionog plana urađena je u saradnji sa Udruženjem osoba sa Daunovim sindromom Kosovo i UNICEF-om u partnerstvu sa USAID-om u okviru projekta „Jačanje

kvaliteta integrisanih, efikasnih i održivih usluga za decu i adolescente sa intelektualnim teškoćama“ i podržan je od strane Misija OEBS-a na Kosovu.

Strategija za prava osoba sa ograničeno sposobnosti 2024-2027 se odnosi na niz strateških dokumenata Opštine Lipljan i Vlade Republike Kosovo kao što su: Strategija socijalnog uključivanja i Akcioni plan 2022-2024, Opštinski razvojni plan (2012-2023), Srednjoročni okvir budžeta (2024-2026), Lokalni akcioni plan za uključivanje zajednica Roma i Aškalija u opštinu Lipljan 2023-2026, Planiranje budžeta opštine Lipljan 2024-2024.), Strategija lokalne samouprave 2016-2026 (SVL), Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji-pridruživanju (PKZMSA) 2016 i izrađena je u skladu sa Nacionalnom strategijom za prava osoba sa invaliditetom 2013- 2023. godine, kao i u skladu sa principima objavljenim u Povelji Ujedinjenih nacija, Univerzalnoj Deklaraciji o Ljudskim Pravima i Međunarodnim Paktovima o Ljudskim Pravima.

METODOLOGIA

Metodologija korišćena u izradi ove strategije uključivala je kombinovanu metodologiju i proces prikupljanja podataka kroz polustrukturirani instrument, analizu trenutne situacije, radionice sa radnim grupama unutar i van zemlje i kontinuirane konsultacije sa različitim relevantnim akterima.

Učesnici u ovim radnim grupama bili su predstavnici lokalnih institucija kao što su: Uprava za zdravstvo i socijalnu zaštitu, Uprava za obrazovanje, Kancelarija Predsednika Opštine, drugih nadležnih uprava, Glavni centar porodične medicine, Centar za socijalni rad, Kancelarija za ravnopravnost Gjinore, Kuća zasnovana na zajednici i predstavnici organizacija civilnog društva.

Radna grupa se bavila potrebama i izazovima osoba sa invaliditetom o kojima se razgovaralo i bavilo se u grupi kao i sa osobama sa invaliditetom, na osnovu čega su utvrđeni opšti ciljevi i specifični ciljevi i koji se dalje raščlanjuju na specifične predviđene aktivnosti u okviru Akcionog plana za prava osoba sa invaliditetom 2024-2027.

Strategija je izrađena prema administrativnom uputstvu br. 07/2018 za planiranje i izradu strateških dokumenata i akcionih planova.

3. SFOND

Oko 1,3 milijarde ljudi doživljava značajne invalidnosti. Ovo predstavlja 16% svetske populacije, ili 1 od 6 nas.

Opština Lipljan je uradila dosta posla na poboljšanju situacije i obezbeđivanju punog uključivanja osoba sa invaliditetom u društveni, ekonomski i institucionalni život. Međutim, ostaje još mnogo da se uradi na stvaranju inkluzivnog okruženja koje garantuje jednak pristup i mogućnosti, kao i puno poštovanje prava osoba sa ograničeno sposobnosti.

Opština Lipljan je veoma posvećena obezbeđivanju pristupa za osobe sa ograničeno sposobnosti infrastrukturi, opštinskim administrativnim uslugama, zdravstvenim, obrazovnim, informacionim i drugim uslugama.

Identifikovane su infrastrukturne prepreke za fizički pristup uslugama. Svi putevi i trotoari su asfaltirani za pristup, kako u gradu, tako i u selima. Semafori na magistralnom putu u Gradu Lipljanu su glasni. Sve javne osvetljenje su obezbedile pristup preko kosina. U objektima Opštine Lipljan, Glavnog centra porodične medicine i Centra za socijalni rad obezbeđeni su i pušteni u rad liftovi za obezbeđenje pristupa osobama sa invaliditetom spratovima višim od prizemlja. Većina privatnih zgrada stambenog karaktera ima rampe i liftove za lak pristup.

Opština Lipljan je spremna da od 2022. godine ponudi dokumenta za slepe na Brajevom pismu. Uprava za zdravstvenu i socijalnu zaštitu obezbedila je Brajev Printer za pružanje usluga sa ograničeno sposobnosti slabovidima. Ovaj štampač je instaliran na šalteru Opštine i obezbeđuje svu dokumentaciju za ovu kategoriju.

U prostorijama objekta Opštine Lipljan i u prostorijama GCPM-a nalaze se ekrani za glasovne i znakovne informacije, kao i edukaciju i promociju administrativnih i zdravstvenih usluga.

Od Uprave za obrazovanje angažovani su asistenti za decu sa smetnjama u razvoju koja su upisana u redovne škole radi podrške njihovim obrazovnim potrebama.

U svim školama su napravljene resursne prostorije opremljene didaktičkim materijalima i asistivnom tehnologijom, kao i stvaranje odgovarajućih prostora unutar škola od strane Uprave za obrazovanje.

Timovi za ocenjivanje dece sa smetnjama u razvoju su ojačani za obrazovne procese, a službenik za decu sa posebnim potrebama je angažovan od strane Uprave za obrazovanje. U tom smislu, DZSB je angažovan i kroz Program nege majki i dece do 3 godine.

Sa SOS selima je 2024. godine potpisan sporazum o saradnji za kreiranje programa za roditelje domaćine za sve kategorije, uključujući i decu sa smetnjama u razvoju. Svrha ovog ugovora je da ponudi različite usluge za osnaživanje porodica domaćina i porodica koje se prilagođavaju, pri čemu je fokus pružanje direktnih psiho-socijalnih usluga za decu i roditelje domaćine, kao i podizanje kapaciteta roditelja u cilju ispunjavanja uslova. standardi brige o deci.

U poređenju sa nekim drugim opštinama na Kosovu, Opština Lipljan je napravila brži napredak u obezbeđivanju pristupa i zadovoljavanju potreba osoba sa ograničeno sposobnost.

SWOT ANALIZA

SVOT analiza predstavlja međuodnos svih faktora koji utiču na stanje usluga za osobe sa invaliditetom i ostvarivanje prava za ovu kategoriju. Dalje, ova analiza predstavlja prednosti i nedostatke pozitivnih i negativnih unutrašnjih elemenata na koje se može uticati, dok su eksterne negativne i pozitivne mogućnosti i rizici na koje se ne može uticati, ali se mogu planirati i usaglasiti.

PRIORITETI	SLABOST
------------	---------

• Opštinske investicije u obezbeđivanje lakog pristupa infrastrukturi i javnim objektima. • Investicija u oblasti zdravstva i obrazovanja u pružanje usluga osobama sa ograničeno sposobnost i njihovu integraciju kroz posebne asistente i programe. • Odlična saradnja sa domaćim i međunarodnim institucijama u podršci izradi dokumenata koji regulišu prava OSI, kao i podrška konsultacijama i javnim slušanjima o potrebama OSI. • Odlična saradnja sa HandiKOS-om. • HandiKOS ima širok domet širom Kosova, uključujući Lipljan. Takođe, OMPAK ima kancelariju u Lipljanu. • Obrazovanje i obuka: na Kosovu postoje specijalizovani programi i institucije za pružanje obuke i obrazovanja za osobe sa invaliditetom. • Društvena svest i podrška. U društvu postoji povećana svest i podrška za integraciju osoba sa ograničeno sposobnost u društveni i ekonomski život. Visoka volja opštine Lipljan za budžetiranje usluga, veće angažovanje u zastupanju i lobiranju za prava PAK.	• Nedostatak baze podataka. • Potreba za daljim razvojem infrastrukture: Ograničena infrastruktura može otežati osobama sa invaliditetom pristup važnim objektima kao što su škole, kancelarije i javni objekti. • Nedostatak pristupa prevozu i javnim prevoznim sredstvima. • Diskriminacija i stereotipi: Diskriminacija i društveni stereotipi mogu ometati njihovu integraciju u društvo i tržište rada. • Budžetska ograničenja: Ograničeni državni budžet može uticati na kvalitet i dostupnost usluga za osobe sa invaliditetom. • Nedostatak rehabilitacionih centara i nedovoljna podrška za njih, • Visoka nezaposlenost.
MOGUĆNOST	RIZICI
• Podizanje svesti i obrazovanje: Mogućnosti za podizanje svesti i obrazovanja u društvu o invaliditetu mogu otvoriti vrata za više posla i socijalnog uključivanja. • Razvoj programa zapošljavanja: Razvoj specijalizovanih i prilagođenih programa zapošljavanja osoba sa ograničeno sposobnost može pomoći njihovoj integraciji na tržište rada. • Preduzimanje zakonskih mera i politika: Preduzimanje delotvornih zakonskih mera i politika za zaštitu i unapređenje prava i mogućnosti osoba sa ograničeno sposobnost može pozitivno uticati na njihove živote. • Dalja investicija u infrastrukturu. • Podizanje kapaciteta PAK. • Proširenje i modernizacija objekata. • Unapređenje uslužnog sektora.	• Nedostatak dovoljne svesti: Nedostatak svesti i informacija o invaliditetu može dovesti do nedostatka podrške i mogućnosti za osobe sa invaliditetom. • Socijalne nejednakosti: Socijalne i ekonomske nejednakosti mogu povećati i uzrokovati dodatne poteškoće za osobe sa invaliditetom. • Nedostatak mogućnosti zapošljavanja: Nedostatak mogućnosti zapošljavanja prilagođenih osobama sa invaliditetom može da izazove siromaštvo i socijalnu izolaciju za njih. • Budžetska izdvajanja za zdravstvenu zaštitu. • Raseljavanje stručnog osoblja u inostranstvo.

• Unapređenje saradnje sa susednim opštinama.	

Na osnovu analize stanja kroz SWOT analizu, možemo doći do zaključka da imamo veliki broj prioriteta za dalje unapređenje prava i unapređenje pristupa opštinskim uslugama za osobe sa invaliditetom, među najvažnijim koje izdvajamo: investicije opštinskih u obezbeđivanje lakog pristupa infrastrukturi i javnim objektima, ulaganja u oblasti zdravstva i obrazovanja u pružanje usluga osobama sa ograničeno sposobnost i njihovu integraciju kroz asistente i posebne programe itd.,. Međutim, postoje mnoge poteškoće koje mogu otežati postizanje naših ciljeva za poboljšanje pristupa za osobe sa invaliditetom i unapređenje njihovih prava. Izazov ostaje sistematsko prikupljanje podataka za osobe sa invaliditetom i osetljivim kategorijama i stvaranje opšte baze podataka za sve osetljive kategorije, kao i usklađivanje opšte baze podataka sa postojećim javnim ustanovama i svim ostalim relevantnim akterima. Štaviše, nedostatak pristupa javnom i privatnom prevozu i prevoznim sredstvima predstavlja izazov.

ANALIZA AKTERI

Opština Lipljan sarađuje sa velikim brojem relevantnih domaćih i međunarodnih aktera u izradi planova i njihovoj implementaciji za puno priznavanje i poštovanje prava i jednakih mogućnosti osoba sa ograničeno sposobnosti. Institucije i akteri sa kojima će opština Lipljan sarađivati su: institucije na centralnom i lokalnom nivou, službenici za ljudska prava, ombudsman, civilno društvo, osobe sa invaliditetom, njihove porodice i organizacije osoba sa ograničeno sposobnosti kao što su HandiKOS, OMPAK, međunarodne agencije i organizacije kao što su Svetska zdravstvena organizacija, USAID,

OSCE UNICEF, UNDP, Kancelarija Evropske Unije na Kosovu, Evropski forum sa ograničeno sposobnosti, Save the Children, SDC, AQH, IHC, itd.

ZAKONODAVSTVO

Opštinska strategija za osobe sa ograničeno sposobnosti u opštini Lipljan je izrađena u skladu sa iu okviru sprovođenja Nacionalne strategije za prava osoba sa invaliditetom u Republici Kosovo 2013-2023 i Akcionog plana za Sprovođenje Strategije Nacionalnog zakona o pravima osoba sa invaliditetom u Republici Kosovo 2013 - 2015, kao i konsultovanje svih drugih domaćih i međunarodnih dokumenata koji regulišu pitanje osoba sa ograničeno sposobnosti.

Cilj Strategije i Akcionog plana za PAK je sve uključivanje, eliminisanje postojećih barijera i unapređenje kvaliteta života osoba sa ograničenom sposobnosti, kroz uživanje osnovnih prava u zapošljavanju, obrazovanju, socijalnim uslugama i pun pristup i uključivanje u društvene život u opštini Lipljan.

Struktura SPAK-a je organizovana u tri glavna dela. Prvi deo predstavlja kontekst u kome je SPAK nastao, kao i proces koji je pratio formulisanje ove strategije, pravni okvir, osnovne pojmove i opšte podatke.

Drugi deo je kvalitativna analiza u oblasti socijalnih usluga, obrazovanja, zapošljavanja, stručnog osposobljavanja i podobnosti prostorija.

Treći deo sadrži strateške intervencije u svakoj od oblasti za period 2024-2026 za poboljšanje kvaliteta života osoba sa ograničeno sposobnosti u opštini Lipljan.

4. VIZIJA, MISIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Društvo u kome su svi pojedinci, bez obzira na svoje sposobnosti, potpuno integrisani, uživaju jednaka prava i mogućnosti da ostvare svoj potencijal i daju doprinos razvoju opštine Lipljan.

MISIJA

Misija ove strategije je da osigura da osobe sa ograničeno sposobnosti ostvaruju jednaka prava, imaju blagostanje i kvalitetan život, pun pristup fizičkoj infrastrukturi i uslugama, kao i učešće u donošenju opštinskih odluka.

STRATEŠKI CILJEVI

Strategija za prava osoba sa ograničenom sposobnosti u opštini Lipljan 2024-2027 će predodrediti lokalne politike, akcije i sektorske strategije opštine Lipljan i drugih relevantnih institucija. Kao rezultat toga, ima za cilj da prenese namere Opštine Lipljan u oblasti ljudskih prava, nediskriminacije, potpunog pružanja pristupa uslugama, jednakih mogućnosti i potpunog uključivanja osoba sa ograničeno sposobnosti.

Strategija je strukturisana u pet (5) oblasti koje obuhvataju sve glavne aspekte života osoba sa ograničeno sposobnosti sa fokusom na sledeće oblasti: zdravstvo, socijalna zaštita i zapošljavanje, obrazovanje, učešće u donošenju odluka i pun pristup uključivanjem informacije, komunikacija i učešće.

Ove oblasti su zasnovane na pitanjima koja su pokrenuta i identifikovana kao problematična za osobe sa ograničeno sposobnosti.

U cilju poboljšanja postojećeg stanja iz prioritetnih oblasti odabranih u Strategiji, definisani su strateški ciljevi koji će biti detaljni i precizirani konkretnim akcijama, ciljevima, merljivim, konkretnim, ostvarivim, realnim pokazateljima, institucijama odgovornim za realizaciju svake aktivnosti, rokove i budžetske linije dodeljene u okviru akcionih planova.

Strateški ciljevi 1: Dalje unapređenje pružanja zdravstvenih usluga za osobe sa ograničeno sposobnosti.

Strateški ciljevi 2: Funkcionalan i originalan sistem socijalne i socijalne zaštite, kao i pružanje jednakih mogućnosti za zapošljavanje osoba sa ograničeno sposobnosti.

Strateški ciljevi 3: Stvaranje uslova za svu inkluziju u obrazovanju i za stručnu podršku osobama sa ograničeno sposobnosti.

Objektiva Strategjike 4: Uključivanje osoba sa invaliditetom u donošenje odluka.

Objektiva Strategjike 5: Kreiranje punog pristupa, pravovremenog informisanja i promocije usluga za osobe sa ograničeno sposobnosti.

REALIZACIJA STRATEŠKIH CILJEVA

Strateški ciljevi 1: Dalje unapređenje pružanja zdravstvenih usluga za osobe Dalje unapređenje pružanja zdravstvenih usluga za osobe sa invaliditetom..

Kroz ovaj strateški cilj, opština Lipljan ima za cilj da unapredi javno zdravlje unapređujući pružanje zdravstvenih usluga i prilagođavajući ih potrebama osoba sa ograničeno sposobnosti.

Promocija zdravlja i edukacija zauzimaju veoma važno mesto u ovoj strategiji. Kroz promociju zdravlja i edukaciju, opština Lipljan ima za cilj da unapredi zdravlje i život svih svojih građana bez izuzetka.

U okviru ove strategije predviđeno je unapređenje fizičkog pristupa zdravstvenim ustanovama i uslugama, pružanje odgovarajućih zdravstvenih usluga, uključujući kućne posete za pacijente sa poteškoćama u kretanju, kao i posete i usluge palijativnog zbrinjavanja.

U okviru usluge posete za majke i decu do 3 godine, težimo ranom otkrivanju i identifikaciji smetnji u prenatalnim, natalnim i kasnijim fazama. Planirano je i organizovanje kampanja podizanja svesti za ranu identifikaciju dece sa smetnjama u razvoju i pružanje odgovarajućih usluga.

Strateški ciljevi 2: Osiguranje sve društvene uključenosti i pružanje jednakih mogućnosti zapošljavanja za osobe sa ograničeno sposobnosti.

Kroz drugi strateški cilj, cilj nam je da stvorimo društveno okruženje sa jednakim mogućnostima i sveobuhvatnim socijalnim uslugama koje odgovaraju potrebama osoba sa ograničeno sposobnosti.

Ovim dokumentom se obavezujemo da osiguramo da socijalne usluge ne budu samo dostupne, već i dostupne, efikasne i održive.

Od sada, preko ovaj cilj, želimo da unapredimo pristup, da povećamo resurse i kompetencije državnih i javnih službenika za ostvarivanje prava PAK s jedne strane i PAK sa druge strane da koriste svoja prava i za obezbediti njihovo blagostanje.

Strateški ciljevi 3: Stvaranje uslova za potpuno uključivanje u obrazovanje i obuku osoba sa ograničeno sposobnosti i stručnu podršku.

Pravo na obrazovanje je zakonska i moralna obaveza svakog društva, institucije i pojedinca. Stoga, strateški cilj broj tri ima za cilj da garantuje pravo na obrazovanje za osobe sa invaliditetom s obzirom da je obrazovanje osnovno ljudsko pravo priznato Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima i Konvencijom o pravima osoba sa ograničeno sposobnosti.

Obrazovanje je presudan faktor za nezavisnost PAK, koji im daje mogućnost da budu aktivni, da doprinose i budu ravnopravni u društvenom i ekonomskom životu.

Strateški ciljevi 4: Stvaranje pravne infrastrukture za poštovanje i ostvarivanje prava osoba sa ograničeno sposobnosti

Kroz uključivanje PAK u sastanke, stolove, javne rasprave i u izradu strateških dokumenata i akcionih planova, opština Lipljan ima za cilj da obezbedi dobro blagostanje i pun pristup za PAK

Javni dokumenti izrađeni zajedno sa PAK osiguravaju dobru lokalnu pravnu infrastrukturu koja štiti i promoviše prava PAK.

Od sada, pravnu infrastrukturu, u skladu sa ovim ciljem, pratiće uspostavljanje multidisciplinarnih tela i timova koji će obezbediti sprovođenje, praćenje i izveštavanje pravne infrastrukture.

Strateški ciljevi 5: Stvaranje jednakih uslova u pristupu, informisanju, komunikaciji, učešću, kao i u stvaranju ili uspostavljanju jedinstvene baze podataka za osobe sa ograničeno sposobnosti.

Davanje informacija o javnim oglasima, pružanje javnih usluga na znakovnom jeziku za osobe oštećenog sluha, kao i štampanje materijala za slabovide, cilj je ovog strateškog cilja. Ovo bi stvorilo dobre mogućnosti za pun pristup informacijama i javnim uslugama.

Ovaj cilj ima za cilj da identifikuje sve infrastrukturne barijere za fizički pristup putevima, trotoarima, parkovima, javnim institucijama, privatnim višestambenim objektima, javnom prevozu itd. i obezbediti izgradnju resursa i izgradnju mehanizama za eliminisanje ovih barijera sa ciljem obezbeđivanja punog pristupa PAK.

4. MONITORISANJE I IZVEŠTAVANJE

Sprovođenje ove Strategije i Akcionog plana je obavezna. Monitorisanje sprovođenja ovog strateškog dokumenta vršilo je Opštinski savet za osobe sa ograničeno sposobnosti u Lipljanu, koje su osnovale Skupština opštine i Direkcija za upravu – Jedinica za ljudska prava i ravnopravnost polova.

Kao što je propisano zakonima na snazi u vezi sa izveštavanjem o sprovođenju strateških dokumenata, sprovođenje ovog dokumenta mora se izvesti pred Skupštinom Opštine.

Takođe, opština Lipljan je dužna da na šest meseci izveštava Kancelariju za dobro upravljanje o izazovima i primeni Strategije za prava osoba sa ograničeno sposobnosti.

REFERENCE

- Nacionalna strategija za prava osoba sa invaliditetom 2013-2023,

- Plan razvoja opštine (2012-2023),
- Planiranje budžeta opštine Lipljan 2024-2026,
- Srednjoročni budžetski okvir (2024-2026),
- Lokalni akcioni plan za obuhvaćenje zajednica Roma i Aškalija u opštini Lipljan 2023-2026,
- Strategija lokalne samouprave 2016-2026,
- Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (PKZMSA) 2016.
- Karta Ujedinjenih Nacija,
- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima,
- Međunarodni paktovi o ljudskim pravima,
- Konvencija o pravima osoba sa ograničeno sposobnosti,
- Aneks 1, Akcioni plan za osobe sa ograničeno sposobnosti 2024-2027, Matrica.

Br. 15-016/01-31049
Lipljan 28.06.2024

SKUPŠTINA OPŠTINE LIPLJAN

Predsedavajući Skupštine
Daut Azemi

